नार्पा भूमि गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष श्री मेङ्मर फुन्चो लामा ज्यूले

मिति २०८१ असार १० गते पेश गर्नुभएको

आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को बजेट वक्तव्य

नार्पा भूमि गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

च्याँखु, मनाङ ।

आदरणीय सभा अध्यक्षज्यू,
सभाका सदस्यज्यूहरु,

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाइ विभिन्न सुझाव दिनु हुने सम्पुर्ण आमा, बुवा, दाजुभाई तथा दिदी बहिनीहरु लगायत सहजकर्ताहरूलाई हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। यस अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन, राजनीतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरणको क्रममा भएका ऐतिहासिक आन्दोलनहरुमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।

सुन्दर, समुन्नत र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो संकल्प, समस्त गाउँपालिका वासीको समृद्धिको चाहाना र हामीले निर्वाचनका क्रममा हाम्रा मतदाताहरु प्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरु पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ. व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं। यसका लागि दीगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण सहित स्थानीय स्रोतको पहिचान र परिचालन गरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास मार्फत समृध्द गाउँपालिका र **सम्पन्न नार्पा भूमि, प्रसन्न नार्पा जातिको** लक्ष्य हासील गर्न सार्वजनिक, निजीक्षेत्र र समुदायको साझेदारी विकास गरिनेछ ।

गाउँपालिकालाई स्वच्छ, सफा र सुन्दर गाउँपालिको पहिचान कायम राख्ने र योजनावद्ध वस्ति विकासलाइ यस नीति तथा कार्यक्रमले प्रमुख प्राथमिकताहरुको रुपमा लिइएको छ।

(ख) विद्यमान परिवेश (राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, प्रशासनिक, आदि)

विश्वव्यापीरुपमा फैलिएको कोभिड-१९ महामारीबाट थलिएर माथि उठन लागेको अर्थतन्त्र पुनः रसिया—युक्रेन युद्ध र इजराइल युद्ध बाट विश्व आपूर्ति श्रृंखलामा आएको संकुचनले नेपाललाइ समेत प्रभाव पारेकोछ । यसबाट संघीय सरकारको राजश्व परिचालनमा प्रभाव पर्न गै स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तारणमा नकारात्मक असर पुगेकोछ ।

नेपालले जनसांख्यिक लाभ लिदै अल्प विकसित मुलुकबाट विकासशील मुलकको श्रेणीमा उक्लिनै लाग्दा हरेक दिन २ देखि ३ हजार युवाहरू रोजगारीको खोजीमा नेपाल छोडेर विदेसिनु पर्ने अवस्थाले हामी सवैलाइ गम्भीर वनाएकोछ ।आन्तरिक र वाह्य वसाइ सराइका कारण नेपालका गाउँघरहरू सुनसान वस्तीका रूपमा रूपान्तरित हुन पुगेकाछन । उब्जाउ खेत वारी बाँझो हुन पुगेकाछन । यस सन्दर्भमा युवालाइ देशभित्रै रोजगारीको अवसर सृजना गर्ने र गाउँघरको वसाइलाइ आकर्षक वनाउने चुनौती हामी सबैको साझा मुद्दा हुन पुगेकोछ ।

यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनर्उत्थानशील क्रियाकलापमार्फत अगाडी बढाउदै तिब्र र दिगो आर्थिक विकास गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल लक्ष्य हासील गर्नु परेको छ। यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकासका कार्यक्रमलाइ विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था सृजना भएकोछ ।

सेवा प्रवाहलाइ थप प्रभावकारी बनाइ सुशासनको अनुभूति जनमानसमा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न समेत अपरिहार्य छ । यसका लागि बिद्युतीय सुशासन प्रणालीलाइ सेवा प्रभावमा ब्यापक र प्रभावकारी वनाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।

(ग) विकास तथा समृध्दिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरूः

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेकाछनः

१। संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।

२। आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून तर्जुमा, योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।

३। विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु।

४। गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।

५। उत्कृष्ट पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा पहिचान हुनु ।

६। वहुमुल्य जडिवुटी र हिमाली ।उत्पादनको प्रचुर सम्भावना रहनु ।

७। एतिहासिक प्राचिन नार तथा फू गाउँहरूमा खम्बाहरूको अध्ययन स्थलको रूपमा रहनु ।

८। वाटो पुल पुलेसा निर्माणमा भएको लगानी संगै गाउँपालिकामा उत्पादित कृषिजन्य उत्पादनलाइ बजार सम्मको पहुँच स्थापित हुनु ।

९। घरहरूको निर्माणमा भवनसंहिता पालना हुने क्रम बढनु तथा नक्सापास गर्न नागरिकको आकर्षण बढ्नु ।

विद्यमान चुनौतीहरूः

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेकाछनः

१। अव्यवस्थित बस्ती बिस्तारको क्रम रोक्नु तथा व्यवस्थित बस्ति विकास गर्नु।

२. गाउँपालिका केन्द्र तथा पाँच वटै वडा कार्यालयमा सडक विस्तार गर्नु ।

३। रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।

४। पालिका स्तरमै गुणस्तरिय शिक्षा प्रदान गरि शिक्षाको सुनिश्चितता प्रदान गर्नु ।

५। बजारको सूचना कृषकलाई समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।

६। गुणस्तरीय बीउबिजन/मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।

७। युवा जनशक्तिलाइ कृषि ब्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु

८। प्राकृत स्रोतवाट प्राप्त हुने राजश्व लाई पालिकाको दायरामा ल्याउन नसक्नु ।

९। ब्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।

१०। वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाइ उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु।

११। निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।

१२। सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना , डिजाइन तथा ड्र्इङ विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।

१३। भिरालो ठाउँ, बाढी पहिरो तथा डुवान लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु।

१४। बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु।

१५। सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र ब्यवस्थित गर्नु ।

१६। पर्यटकको औषत वसाइलाइ लम्वाउने गरि योजना तर्जुमा गर्नु ।

१७। सुरक्षित पर्यटकीय पदमार्गको व्यवस्थापन गर्नु ।

१८. प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ (ढुंगाबालुवा ,गिट्टी ,) को मापदण्ड अबलम्बन नगरि अत्यधिक दोहन रोक्नु ।

१९. विभिन्न कालखन्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।

(घ) नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू (संविधान, प्रचलित कानूनी ब्यवस्था, राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति, योजना र लक्ष्य एवम् अनुभव तथा सिकाइ आदि)

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत ब्यवस्था, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, **गाउँपलिकाको प्रथम आवधिक पञ्चवर्षिय योजना तथा मध्यकालिन खर्च संरचना,** वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, सोह्रौ आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

सोह्रौ योजना, दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र, गाउँपालिकाको आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना, गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानुनी प्रावधान समेतलाइ ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ल्याइएको छ ।

गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरु, सर्वसाधारण जनता, उद्योगी ब्यवसायीहरु, सामाजिक संघसंस्थाहरु तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै

आएको छ। विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरुले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानुनी ढाँचा भित्र आवद्ध गराउने हो। आम नागरिकहरुले साथ सहयोग, सुझाव दिने हो। जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ।

गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O & M) लाई अद्यावधिक रुपमा अध्ययन गरी छरितो एवं चुस्त संगठन संरचना मार्फत प्रशासनिक तथा चालु खर्चलाई मितव्ययी वनाइनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाइ प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै पूँजीगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ। संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएकोछ। जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागिताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहीतालाइ जोड दिइनेछ ।

(ङ) चालु आ.व.को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धीहरूको संक्षिप्त विवरण भौतिक उपलब्धि

भौतिक पूर्वाधार विकास (सडक, खानेपानी, सिंचाइ) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

सडक यातायातः

गाउँपालिकाले विभिन्न वस्ती र पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा समेत पूर्वाधार विस्तार गरेकोछ । गाउँपालिकाबाट जिल्ला सदरमुकाम र अन्य गाउँपालिका तथा प्रमुख राजमार्ग सम्मको सडक पहुँचलाइ प्राथमिकतामा राखि बजेट विनियोजन गरिएको छ।

सिंचाइः

गाउँपालिकाका विभिन्न वडामा गरी कूल ५ हे. मा सिंचाइ सुविधा प्राप्त हुने अवस्था सृजना भएकोछ ।जलवायु परिवर्तनको प्रभावका कारण डिजाइन अनुसार पानी प्राप्त हुने कुरामा चुनौती थपिएकोछ ।

सामाजिक विकास (शिक्षा, स्वास्थ्य, लक्षित समूह,) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

गाउँपालिकामा रहेको ५ शैय्याको अस्पताल निर्माण प्रकृयामा रहेकोछ। कार्यालयबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवा लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य, बैंकिङ कारोबार आदिमा सूचना प्रविधिको प्रयोग भएकोछ ।

विकासका विभिन्न क्षेत्रमा महिला तथा युवाहरूको संलग्नता बढेकोछ ।युवाहरूको खेलकुदमा संलग्नता बढाउनका लागि खेलकुद मैदान निर्माण भएका छन ।

आर्थिक विकास (कृषि, उद्योग, पर्यटन, सहकारी, रोजगार,) का क्षेत्रमा भएका उपलब्धी

ब्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनका क्षेत्रमा लगानी गर्न उत्पेरित गरिएकोछ ।गाउँपालिका भित्र रहेका पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने कामलाइ ब्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइएकोछ

। रोजगारी सृजना गर्न गाउँपालिका भित्र रहेको श्रम शक्तिको लगत तयार गरि विभिन्न सीपमूलक तालिम सञ्चालन गरिएकोछ । यसबाट १५५ जनालाई रोजगारी सृजना भएकोछ ।

वन, वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

वन, वनस्पति, वन्यजन्तु, जैविक विविधता, जलाधार ब्यवस्थापनलाइ समेटने गरी यसबाट प्राप्त हुने काठ, दाउरा, जडिवुटी, हरित उद्यम र पर्यापर्यटनको विस्तार गरिएकोछ । गाउँपालिकामा रहेका वनमा उपयोग र संरक्षण सहितको वैज्ञानिक वन ब्यवस्थापनका अभ्यासहरू प्रारम्भ गरिएकोछ।

दिगो फोहर ब्यवस्थापनका लागि अध्ययन गरी नयाँ प्रविधिमा आधारित भै केही असल अभ्यासको थालनी भएकोछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास (कानूनी व्यवस्था, राजश्व परिचालन, संगठन संरचना, सार्वजानिक निजी साझेदारी एवं समन्वय) भएका उपलब्धी ।

आवधिक योजना, मध्यकालिन खर्च संरचना, २१ वटा ऐन, २० नियमावली, १५ कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ।त्यसै गरी व्यवस्थित शहरीकरण तथा वस्ति विकासको लागि आवश्यक २ गुरूयोजना ६ योजना र नीति तर्जुमा गरेको छ ।गाउँपालिकाले संगठन तथा ब्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सो अनुसारको संगठन संरचना, जनशक्ति र कार्यविवरण तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ ।

गाउँपलिकामा रहेका पाँच वटा वडा कार्यालय मध्ये ४ र ५ नं. वडा कार्यालय मा व्यत्तिगत घटना दर्ता अनलाइन प्रणालिमा गइसकेको छ भने वडा नं. १ २ र ३ मा तत्काल अनलाइन प्रणालिमा आवद्दता गर्ने योजना रहेको छ । यस गाउँपालिकाले गत आ.व. को स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) मा ५४ अंक प्राप्त गरेको छ ।

राजश्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट आन्तरित राजश्व स्रोतको दायरामा वृध्दि भएकोछ ।

(च) आगामी आ.व.को प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

सभाध्यक्ष महोदय,
अब म आ. व. २०८१/८२ को विभिन्न विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

१. सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. शिक्षा

१. गाउँपालिकाको स्थानीय शिक्षा पाठ्यक्रम तर्जुमा गरी लागु गरिनेछ। त्यस्तो पाठ्यक्रममा अतिरिक्त क्रियाकलाप र विविध समुदायका जातिय तथा सांस्कृतिक पहिचानहरुको बोध गराउन अवलोकन भ्रमण पद्धतिबाट अभ्यास कक्षा र प्रयोगात्मक शिक्षा दिन जोड दिइनेछ।
२. विद्यालय बाहिर रहेका र बिच मै विद्यालय छोड्ने बालबालिकाहरुलाई विद्यालय शिक्षा पुरा गर्न प्रोत्साहनका लागि विशेष प्याकेज सञ्चालन गरिनेछ।
३. विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार, स्वास्थ्य तथा सरसफाईको सुविधा र आधारभुत खानेपानी सुविधा विस्तार गर्दै शिक्षकहरुको ब्यावसायिक क्षमता विकासको लागि लगानी गरिनेछ।
४. विषयगत शिक्षकहरुको अभिलेख व्यवस्थापन गरी गाउँपालिकाको शैक्षिक विकासमा उनीहरुको अनुभवलाई उपयोग गरिनेछ।
५. विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा बालमैत्री तथा अपाङ्गतामैत्री संरचना निर्माण गरिनेछ।
६. सबै विद्यालयहरुमा पुस्तकालय, विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापनाको नीति लिइनेछ।
७. शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक मासिक रुपमा सोझै सम्बन्धित व्यक्तिको खातामा जम्मा हुने प्रणाली लागु गरिने छ।
८. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका गुरुकुल र गुम्बा जस्ता शिक्षालयहरुको स्तर उन्नती गर्दै लगिनेछ।
९. शैक्षिक प्रणाली मै रूपान्तरण ल्याउन पाठ्यक्रम विकास, पठनपाठनको ब्यवस्थापन, अतिरिक्त क्रियाकलाप ब्यवस्थपान, शैक्षिक पात्रो ब्यवस्थापन, अद्यावधिक स्रोत ब्यवस्थापन, विद्यालय-अविभावक विचको सञ्चार ब्यवस्थापन, अनलाइन शिक्षण तथा सिकाइ र दस्तावेजीकरण लगायतका क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको प्रभावकारी उपयोग गरी सबै सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरुमा शैक्षिक ब्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) लागु गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
१०. गाउँपालिका भित्र प्रा.वि. र नि.मा.वि. तहसम्मको शिक्षालाइ दिगो वनाउन पहल गरिनेछ ।
११. प्रौढ शिक्षा तथा अन्य माध्यम वाट शाक्षरता अभिवृद्दि गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

ख. संस्कृति सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. गाउँपालिकालाई खुल्ला वहुसांस्कृतिक संग्रहालयको रुपमा विकास गर्न पूर्वाधार निर्माण गर्दा वहुसांस्कृतिक पहिचान र मौलिकता झल्किने वास्तुकला, मूर्तिकला, चित्रकला जस्ता symbol हरु निर्माण गरिनेछ।

२. गाउँपालिका भित्र बोलिने नार्पा भाषाको संरक्षण गर्दै, भाषाको लिपी तथा व्याकरण लेखन तथा प्रकाशन गर्ने नीति लिइनेछ।

३. गाउँपालिका भित्र आयोजना हुने महोत्सवहरुमा विविध जातीय भेषभुषा, कला साहित्य, संगित सहितको प्रदर्शन गर्ने नीति लिइनेछ।

ग. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. खेलकुदको विकास गर्न विभिन्न खेलहरुका लागि खेलकुद मैदान लगायतका खेल पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरिनेछ।

२. विषयगत खेल पुरस्कार राशीहरु स्थापना तथा दिगो ब्यवस्थापन गर्दै जाने नीति लिइनेछ।

३. विभिन्न किसिमका दुर्व्यसनमा परेका युवाहरुलाई निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रमहरु मार्फत दुर्व्यसन मुक्त गराई समाजमा पुनस्थापनाको प्रबन्ध मिलाइनेछ।

४. वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरुले आर्जन गरेको ज्ञान र सिप सदुपयोग गर्दै स्वरोजगार र उद्यमशीलता विकासका लागि गाउँपालिकाको स्थानीय आर्थिक विकास योजना अन्तरगत समावेश भएका नवप्रवर्तनशील, लगायतका प्रोत्साहनमुखी कार्यक्रम संग आवध्द गरिनेछ।

५. युवा उद्यमशिलता विकासका कार्यक्रमहरु मार्फत युवालाई **"विदेश हैन बिजनेस"** भन्ने भावना जागृत तुल्याई स्वरोजगार उन्मुख गराइनेछ।

६. युवा बेरोजगारी न्यूनिकरणका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी तथा निजी क्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा सिप तथा उद्यमशील क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

७. विपन्न तथा गरिब परिवारका युवाहरुलाई इलेक्ट्रोनिक्स सामाग्री मर्मत, प्लम्बिङ्ग तथा इलेक्ट्रिसियन, ब्युटि पार्लर, होटल म्यानेजमेन्ट, ब्यावसायिक पशु पालन तथा तरकारी खेती जस्ता तालिमहरु प्रदान गरी गरीबी न्यूनिकरण र जिविकोपार्जनमा सहजीकरण गरिनेछ।

८. गाउँपालिकाका गौरवका रुपमा रहेका खेलकुद प्रतियोगिताहरु आयोजना गर्न सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ।

घ. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. लैङ्गिक विभेद अन्त्य गर्दै लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ।

२. महिला, बालबालिका, अल्पसंख्यक, भूमिहिन, अति गरिब, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

३. विकासका कार्यक्रमहरुमा टोल विकास संस्थाहरुलाई प्रभावकारी रुपमा सहभागी गराइनेछ, सघन परिचालन गरिनेछ।

४. अपाङ्गता पुनस्थापनाको लागि पुनर्स्थापन गृह स्थापना गरिनेछ।
५. ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वडास्तरबाट नै उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ।
६. हिंसा पिडित महिला तथा बालबालिकाको लागि एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गरिनेछ।
७. **"हिंसा मुक्त गाउँपालिका हाम्रो पहिचान"** अभियान संचालन गरी सबै प्रकारका हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशिलता नीति लिइनेछ। पारिवारिक हिंसाद्वारा पिडितको संरक्षणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
८. गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
९. महिला उद्यमसीलता विकासका लागि महिलाद्वारा प्रवर्द्धित व्यवसायमा निश्चित प्रतिशत कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ।
१०. गर्भवती महिलाहरुको लागि आमा सुरक्षा कार्यक्रम, गर्भवती महिला भेट कर्यक्रम र नवजात शिशुको लागि पोषण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
११. गाउँपालिका तथा वडास्तरीय बाल क्लब संजाललाई प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरिनेछ।
१२. हरेक वडामा एउटा बाल उद्यान निर्माण अभियान संचालन गरिनेछ।
१३. बालविकास केन्द्रहरुको भौतिक पूर्वाधार स्तरोन्नति गरिनेछ।
१४. गाउँपालिकाका बालमैत्री घोषणा हुन बाँकी सबै वडाहरुलाई आ. व. २०८१/८२ भित्र बालमैत्रि वडा घोषणा गर्ने कार्य सम्पन्न गरिनेछ।

ङ. स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. नागरिकको पहुँच सुनिश्चित हुने गरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चिकित्सकीय र प्रयोगशाला सेवा तथा अनुसन्धानात्मक कार्यहरू सञ्चालन गर्न अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्यकेन्द्र, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना तथा स्तरोन्नती गरी रोकथाम, निदान र पुनर्स्थापन सेवालाइ सहज र नियमित वनाइनेछ ।
२. नागरिकहरुलाई मृगौला, मुटु, उच्च रक्तचाप, मधुमेह जस्ता रोगको निःशुल्क जाँच र उपचारको प्रबन्ध मिलाइने छ।
३. सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यार्थीहरुको नियमित स्वास्थ परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
४. बर्थिङ्ग सेन्टर र स्वास्थ क्लिनिकहरुको सेवालाइ स्तरोन्नति गर्ने क्रममा प्रयोगशाला सहितको सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
५. अर्गानिक खेतिको विस्तार र तरकारी तथा खाद्यान्नमा विषादीको प्रयोगमा न्यूनिकरण गर्न विशेष व्यवस्था गरिनेछ।
६. गाउँपापालिका क्षेत्र भित्र हुने परम्परागत औषधीजन्य वनस्पतिको संरक्षण, खेति प्रवर्द्धन र प्रशोधनका कार्यहरु संचालन गरिनेछ।
७. महिला स्वयंसेविकाहरुको दक्षता विकास तालिम उपलब्ध गराई उनीहरुको सेवालाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ।

८. स्वास्थ्य संस्थाहरुको प्रभावकारी सेवा विस्तारका लागि सार्वजनिक संस्था निजी क्षेत्र र गैरसरकारी संस्थाहरुसँग सहकार्यको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।

२. आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

२.१ स्थानीय आर्थिक विकासलाइ योजनावद्ध रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । यस अन्तरगत स्थानीय प्रतिस्पर्धी वस्तु वा सेवाको सहभागितामूलक पहिचान गरी ती वस्तु वा सेवाहरूको समग्र मुल्य श्रृङ्खला (उत्पादन देखि बजारीकरण सम्म) मा गाउँपालिका, निजीक्षेत्र, र सहकारी (समुदाय) समेतको सहकार्यमा स्थानीय आर्थिक विकासका योजना अन्तरगतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन ।

२.२ उल्लिखित बमोजिम स्थानीय आर्थिक विकासका सम्भावनाहरूको पहिचान र ब्यावसायिक परिचालनका लागि गाउँपालिकाले विशेष पहल गर्नेछ । यसका लागि स्थानीय तहमा ब्यावसायिक वातावरणको विकास गर्न गाउँपालिकाले नीजिक्षेत्र, सार्वजनिक क्षेत्र र सहकारी (समुदाय समेत) को सहभागिता रहने गरी एक स्थानीय ***आर्थिक विकास सम्वाद मञ्च*** *गठन गर्नेछ ।*

२.३ नव प्रवर्तन र उद्यमशीलता प्रवर्धन गर्न स्टार्टअप इकोसिष्टमको विकास गर्न उद्यमशाला सञ्चालन गरिनेछ । यस अन्तरगत स्थानीय आर्थिक विकास पूर्वाधार निर्माण, आर्थिक सशक्तिकरण तथा वित्तिय साक्षरता सहितको सीप विकास, उद्यमशीलता विकास तथा नव उद्यमशीलता प्रवर्ध्दन र विशिष्टिकृत वस्तुको उत्पादन तथा वजारीकरण समेटिनेछन ।

क. उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. औधोगिकग्राम पूर्वाधार निर्माण कार्य सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणामा सञ्चालन गरिनेछ

२. औधोगिक प्रदर्शनी स्थलको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ।

३. उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रकृयालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सरलीकरण र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

४. लगानीमैत्री नीति तथा औधोगिक पूर्वाधार सुदृढीकरण गर्दै उद्योग तथा पर्यटनको विकासको नीति निइनेछ।

५. वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त रेमिटेन्सको ब्यावसायिक तथा उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण निर्माण गर्न विशेष पहल गरिनेछ।

६. पर्यटन मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा गरी सोही आधारमा पर्यटन पूर्वाधार विस्तार र पर्यटन विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

७. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका पर्यटकीय स्थलहरु जोड्न पर्यटकीय पदमार्ग संजाल कार्यान्वयन प्रारम्भ गरिनेछ।

८. गाउँपालिका र वाहिर अन्य गाउँपालिका संग सहकार्य गरी नेपाल पर्यटन बोर्डको सहलगानीमा साविकका प्याकेजमा सुधार सहित नयाँ प्याकेजको निर्माण तथा कार्यान्वयन गरिनेछ।

९. विभिन्न जातजातिको जातजातिपरम्परागत पर्व, संस्कार र संस्कृतिहरुको प्रवर्द्धन गरिनेछ।
१०. विभिन्न जातजातिहरुको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक पहिचान अवगत गराउन पर्यटकहरुलाई होमस्टेसहित स्थानीय अर्गानिक तरकारी तथा अन्य खाद्य उत्पादनपाहुनाको रुपमा राख्न घर छनौट गरिनेछ।
११. मुख्य स्थान चोक र गाउँपालिकाका प्रवेशद्वारहरुमा पर्यटकीय क्षेत्रको परिचय सहित पर्यटक आकर्षण गर्न डिजिडल डिस्प्ले विलवोर्ड राखिनेछ।
१२. गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलहरुको प्रचार प्रसारका लागि डकुमेन्ट्री प्रसारण र ब्रोशर हरुको वितरण गरिनेछ।
१३. अन्तर गाउँपालिका सम्बन्ध प्रवर्द्धन गर्दै अन्य स्थानीय तहहरुका असल अभ्यासलाई अनुसरण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न थप राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गाउँपालिकाहरुसँग भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ।

ख. कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. उच्च मुल्यका फलफुल, तरकारी तथा अन्नबालीहरुको पकेट क्षेत्रहरु पहिचान गरी सघन कृषि क्षेत्र निर्धारण गरी ती स्थानहरुमा ब्यावसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
२. **रैथाने बालीहरुको विउ संरक्षण, खेती विस्तार र बजारीकरणको** लागि विशेष प्रबन्ध मिलाइनेछ। गाउँपालिका भ्रमण गर्ने पर्यटकहरुलाई स्थानीय परिकारको ब्राण्डको रुपमा त्यस्तो खाना उपलब्ध गराइनेछ।
३. कृषि उपजको आयात प्रतिस्थापनको नीति लिई कृषि तथा पशुपालनलाई आधुनिक प्रविधिमा आधारित तुल्याउदै व्यवसायीकरण गरिनेछ।
४. गाउँपालिका भित्रका कृषकहरुको खण्डिकृत/वर्गिकृत एवं विस्तृत तथ्याङ्क आधार निर्माण गरिनेछ।
५. ब्यावसायिक कृषि पकेट क्षेत्रमा सिंचाई, कृषि सडक, विद्युतिकरण, कृषि बजार, सित भण्डार तथा गोदाम घरहरुको पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ।
६. तरकारी उत्पादनको लागि ब्यावसायिक, करेसावारी, बगरखेती, करार खेती र कौशी खेतीको लागि तालिम, प्रविधि र लगानीको ब्यवस्था सहितको नमूना कार्यक्रम संचालन गरी प्रोत्साहन गरिनेछ।

ग. सहकारी सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. उत्पादनमूलक सहकारीहरुको स्थापना गरिएमा विंउपूजी लगानीको रुपमा सहयोग उपलब्ध गराइने र वार्षिक उत्पादनका अनुदान दिने नीति लिइने छ।
२. गाउँपालिका भित्र स्थापना हुने कृषि समूह निजी फर्म र सहकारीहरुको दर्ता तथा कार्य क्षेत्र अनुमति जस्ता विषयहरुलाई व्यवस्थित ढंगले अघि बढाइनेछ।

३. कृषि लगायत विषयगत सहकारीलाइ सो क्षेत्रमा केन्द्रित भै लगानी गर्ने नीतिलाइ कठोर रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।

३. सूचना तथा संचार सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. अनलाइन व्यत्तिगत घटना दर्तालाई पाँचवटै वडा कार्यालयमा विस्तार गरी, यसको आवश्यकता, प्रभाकारीता , महत्व तथा प्राविधिक विषयका सम्वन्धमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

२. नागरिकहरूको सूचनाको हकको सुनिश्चित गर्दै गाउँपालिकालाइ पूर्णरूपमा सूचनामै वनाइनेछ ।

४. न्याय, कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्द्धन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र भित्रका विवादहरुको शीघ्र निरुपण गरी प्रभावकारी न्याय सम्पादन गर्न आवश्यक नीति तथा कानूनहरुको प्रबन्ध मिलाइनेछ।

२. न्यायिक समितिका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको विषयगत ज्ञान र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरिनेछ।

३. सभाबाट हालसम्म निर्माण भएका ऐन कानूनहरुलाई संग्रहित गरी स्थानीय कानून संग्रह प्रकाशन गरिनेछ।

४. मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

५. सुशासन ,

१. आर्थिक तथा प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकीको बक्यौता, पेश्की, बेरुजु लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुल उपर एवम् फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाईनेछ ।

२. प्रत्येक महिनाको आय/व्ययको मास्केवारी गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको सूचनापाटि तथा वेवसाइटमा प्रकाशित गरिनेछ ।

३. गाउँपालिका कार्यालयको मानव संशाधन पर्याप्त नभएक क्षेत्रमा सम्बन्धित विषयका विज्ञहरुलाई सहजकर्ता वा विशेषज्ञको रुपमा प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

४. जनप्रतिनिधिहरु तथा कर्मचारीहरुको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यक्रमलाई परिणाममुखी बनाईनेछ ।

५. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तीमा शुन्य सहनशीलताको नीति अख्तियार गरिनेछ । सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालयहरु र सार्वजनिक स्थानहरुमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सुझाव पेटिकाहरु राखिने छ ।

६. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने योजना, लेखा, नक्सा, राजश्व लगायत सबै सेवाहरुमा सफ्टवेयर निर्माण गरी कागज विहीन प्रणाली बनाउन विद्युतीय प्रणालीलाई जोड दिईने छ ।

७. प्रशासन संयन्त्रको उत्प्रेरणाको प्रवर्धनका लागी संघ र प्रदेश सरकाले उपलब्ध गराउने सेवा र सुविधाको परिपुरकका रुपमा खाजा भत्ता, पर्यटन भ्रमण काज जस्ता अन्य सुविधा प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ।

८. आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रुपमा बजार अनुगमन गर्ने र यस्तो अनुगमनमा उपभोक्ताहरुलाई समेत संलग्न गराइनेछ।

९. गाउँपालिका भित्रका सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गाहरुको मिहिन ढंगले खोज तथा अध्ययन गरी अभिलेख राखी त्यस्ता जग्गाहरुको संरक्षण गरिनेछ।

१०. गाउँपालिका भित्र रहेका असंगठित क्षेत्रका मजदुरहरुको तथ्याङ्क संकलन तथा अभिलेख व्यवस्थापन गरी निजहरुको रोजगार तथा सेवाको सुरक्षा र निजहरुको हित प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

११. विपन्न र न्यून आय भएका घर परिवार पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराई लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

१२. सार्वजनिक खर्चलाई वैज्ञानिक अनुमान योग्य र नतिजामुखि तुल्याउन मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) अनुरूप कर्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

१३. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरुसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्य नीति तर्जुमा गरिनेछ।

६. वन, वातावारण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

क. खानेपानी तथा सरसफाई

१. खानेपानीको जटिलतम समस्याको तत्कालिन, अल्पकालिन र दिर्घकालिन समाधानका लागि सम्भाव्य स्रोतहरूको खोजी तथा योजना तयार गरी खानेपानीको उत्पादन तथा वितरणको ब्यवस्था मिलाइनेछ ।

२. जलाधार संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरी गाउँपालिका भित्र रहेका जलाधार र सिमसार क्षेत्रहरुको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै ती श्रोतहरुबाट खानेपानी आपूर्तिको प्रबन्ध मिलाइनेछ।

३. विभिन्न खोला, नदी तथा अन्य स्रोतबाट खानेपानीलाई आपूर्ति गर्ने व्यवस्थाको लागि प्राविधिक सम्भाव्यता अध्ययन गरी संघ सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ।

४. सार्वजनिक स्थानहरुलाई हरियाली र सुन्दर तथा सफा राख्ने कार्य गरिनेछ।

५. टोल विकास संस्था र सामाजिक संघ संस्थाहरुसँग फोहोर संकलन तथा व्यवस्थापन कार्यमा सहकार्यको नीति लिइनेछ।

६. अस्पताल जन्य फोहोरलाई व्यवस्थित तुल्याउन सम्बन्धित निकायहरुलाई पूर्ण रुपमा जिम्मेवार बनाइनेछ। जथाभावी फोहोर फाल्ने र फोहोर गर्ने व्यक्तिलाई जरिवाना तथा अन्य दण्ड सजाय गर्ने नीति लिइनेछ।

७. प्लाष्टिक जन्य फोहोर नियन्त्रण तथा न्यूनिकरण गर्न प्लाष्टिक झोलाहरुको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिने छ।

ख. वातावरण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

१. पूर्वाधार आयोजनाहरुको कार्यान्वयन गर्दा त्यस्ता आयोजनाहरुले वातावरणमा पार्ने असर न्यूनिकरणको लागि प्रारम्भिक वातावरणिय परिक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) अध्ययन गरिनेछ।

२. खाली जग्गामा वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्ध्दन तथा वनको संरक्षण र हैसियतमा सुधार गरी जल, जमीन तथा वातावरणको संरक्षण र जीविकोपार्जनको अवसरमा वृध्दि गरिनेछ ।

३. पोखरी संरक्षण, पहिरो तथा गल्छि नियन्त्रण, विकासका पूर्वाधारको संरक्षण र नदि नियन्त्रण गरी जल, जमिन तथा जलाधारको संरक्षण तथा उत्पादनमा वृध्दि गरिनेछ ।

४. भूसूचना प्रणालीको प्रयोग उच्च जोखिमयुक्त क्षेत्रको नक्शाङ्कन, जोखिमको विश्लेषण तथा जोखिम न्यूनीकरण योजना तयार गरिनेछ ।

५. विपद जोखिम न्यूनीकरण र ब्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी सो अनुसार विपद पुर्व तयारी, विपद न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाइ ब्यवस्थित र प्रभावकारी वनाइनेछ ।

६. ढुंगा गिट्टि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरुको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ।

७. भुकम्पीय जोखिम न्यूनिकरणको लागि भुकम्प प्रतिरोधि भवन तथा संरचना निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

८. विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ।

९. गाउँपालिकाको विपद् जोखिम नक्साङ्कन गरी सोही आधारमा विशिष्ट प्रकृतिका विपद् जोखिम प्रतिकार्य तथा पुनर्उत्थान कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

१०. सम्बेदनशील जलाधार क्षेत्रका जमिनहरुको अतिक्रमण नियन्त्रण गरिनेछ ।

७. भौतिक पूर्वाधार विकास (शहरी योजना, वस्ति विकास, आवास तथा पूर्वाधार) सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. आवास योजना, र वस्ति विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।

२. पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरु संचालन गर्दा लागत-लाभ विश्लेषणका आधारमा उच्च नतिजा एवं प्रतिफल दिने, समतामुलक विकासको आधारको रुपमा रहने, पिछडिएका र कम विकसित क्षेत्रलाई मूल प्रवाहिकरणमा ल्याउन सहयोग गर्ने आयोजनाहरु पहिचान गरी "आयोजना बैंक" तयार गरिने छ। सो बैंकमा समाविष्ट आयोजनाहरुमा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने नीति लिइनेछ।

३. गाउँपालिकाको भूउपयोग क्षेत्र निर्धारण गरी वस्ति विकास योजना सहित भौतिक विकास गुरूयोजना तयार गरी आवास तथा वस्ति विकास, भवन तथा सार्वजनिक निर्माण लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्य ब्यवस्थित र गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

४. दिर्घकालिन लगानी मार्ग दर्शनका लागि गाउँपालिका सडक गुरुयोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।

५. एकिकृत शहरी तथा वस्ति विकास योजनाद्वारा निर्दिस्ट गरेका पूर्वाधारहरुको निर्माण कार्यका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य साझेदारहरुसँगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
६. गाउँपालिकाको विकासमा रुपान्तरणकारी परिवर्तन ल्याउन सक्ने आवधिक योजनाले गौरव आयोजनाका रुपमा कार्यान्वयन गर्ने भनी पहिचान गरेका आयोजनामा श्रोतको अभाव हुन दिइने छैन।
७. विगत देखिका निर्माणाधिन तथा अधुरा योजनाहरुलाई सम्पन्न गर्न क्रमागत रुपमा बजेट विनियोजन गरिनेछ।
८. घर निर्माणमा जनताको अनुत्पादक खर्च नहोस् र पुँजी चलायमान होस् भन्ने उद्देश्यले घर निर्माण गर्नु पूर्व नागरिकलाई घरको आवश्यकता, घरको लागत, मापदण्ड र उपयोग सम्बन्धमा निःशुल्क परामर्श दिईनेछ।
९. आवासीय भवनमा "एक घर-एक विरुवा" नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१०. गाउँपालिका भित्र भु-उपयोग नीति लागु गर्दै जाने नीति लिइनेछ।
११. गाउँपालिका भित्र सडकको मापदण्डलाई आवश्यकताको आधारमा कायम गरी सडक मापदण्डको समस्यालाई समन्वय गरी समाधान गरिनेछ।
१२. गाउँपालिका स्वामित्वमा रहेको भौतिक संरचनाहरुको आवधिक रुपमा मर्मत सम्भार कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
१३. गाउँपालिकाको सीमा क्षेत्र यकिन गरी गाउँपालिका सीमानामा कलात्मक तथा गाउँपालिको ऐतिहासिक मौलिकता झल्किने गरी स्वागतद्वारहरुको निर्माण गरिनेछ।
१४. विभिन्न कालखन्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार अद्यावधिक तथा मुल्यांकन गरी सार्वजनिक सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१५. प्रभावकारी सम्पति व्यवस्थापनका लागि सम्पति व्यवस्था सूचना प्रणाली (Asset Management Information System) तयार गरी लागु गरिनेछ ।
१६. पूर्वाधारका योजनाको निर्माण तथा सञ्चालनमा निजीक्षेत्र संगको साझेदारीका लागि विभिन्न आयोजना तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।

८. राजस्व तथा आन्तरिक श्रोत परिचालन नीति तथा कार्यक्रम

१. आन्तरिक आय व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोत बिक्रि सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याइनेछ।
२. आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाब्यता अध्ययन, राजश्व बाँडफाँड, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, तथा गैससको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला, प्रदेश सरकार, र नेपाल सरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदार संग परामर्श, समन्वय, र साझेदारी गरिनेछ।

आय तर्फ			
क.सं.	**स्रोतहरु**	**रकम रु**	**कैफियत**
१	संघिय सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानिकरण अनुदान	६९७०००००	
२	संघिय सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदान चालु	३३९२८०००	
३	संघिय सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदान पूजीगत	३००००००	
४	संघिय सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँट	४५६०००००	
५	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तिय समानिकरण अनुदान	२५८९०००	
६	संघिय सरकार विशेष अनुदान	११५०००००	
७	संघिय सरकार समपुरक कोष	०	
८	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाट	३८६७०००	
९	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समपुरक अनुदान	६००००००	
१०	प्रदेश सरकारवाट प्राप्त सशर्त अनुदान	४००००००	
११	अन्तरिक श्रोत परिचालन	५५००००	
१२	संचित कोषमा मौज्दात	२१५०००००	
१३	प्रदेश सरकार विशेष अनुदान	०	
१४	मालपोत र अन्य रजिष्टेसन	११००००	
	जम्मा आय	**२०२३४४०००**	
चालु व्ययतर्फ			
१	पारिश्रमिक कर्मचारी	१३००००००	
२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	६५०००००	
३	करार सेवा शुल्क	७५०००००	
४	पोशाक	६५००००	
५	औषधि उपचार खर्च		
६	कर्मचारी स्थानीय भत्ता	४५०००००	
७	महंगी भत्ता	८४००००	
८	कर्मचारी बैठक तथा बोलपत्र सम्बन्धी भत्ता	३०००००	
९	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	५००००	
१०	जनप्रतिनिधि भ्रमण तथा अवलोकन कार्यक्रम	८०००००	
११	पदाधिकारी बैठक भत्ता	४०००००	
१२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	१५००००	
१३	योगदानमा आधारीत बीमा कोष	३५००००	
१४	पानी तथा विजुली	५००००	

१५	संचार महसुल	१००००००	
१६	इन्धन कार्यालय प्रयोजन	५०००००	
१७	सवारी साधन ममर्त खर्च	५०००००	
१८	बीमा तथा नविकरण खर्च	६०००००	
१९	मेसिनरी तथा औजार मर्मत खर्च	५०००००	
२०	निर्मित सम्पत्तिहरुको मर्मत खर्च	२००००००	
२१	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	२००००००	
२२	पशु पक्षी आहार		
२३	पुस्तक तथा सामाग्री खर्च	१०००००	
२४	इन्धन अन्य प्रयोजन	७०००००	
२५	पत्रपत्रिका छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	१००००००	
२६	सेवा र परामर्श खर्च	३००००००	
२७	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	४०००००	
२८	आर्थिक सहायता कल्याणकारी कोष	५०००००	
२९	कर्मचारी तालिम खर्च	५०००००	
३०	कार्यक्रम खर्च	२०००००	
३१	विविध कार्यक्रम खर्च	५०००००	
३२	अनुगमन मुल्याकन तथा भ्रमण खर्च	१८०००००	
३३	भ्रमण खर्च तथा प्रशासनीक भ्रमण खर्च	५०००००	
३४	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको अथिति सत्कार खर्च	२०००००	
३५	विविध खर्च	८०००००	
३६	सभा संचालन खर्च	६०००००	
३७	औषधि खरिद खर्च	१०००००	
३८	घर भाडा	५०००००	
३९	अन्य भाडा	१५०००००	
४०	सवारी साधन तथा मेसिनरी औजार भाडा	१०००००	
४१	अन्य सेवा शुल्क	१०००००	
४२	भैपरी आउने चालु	१००००००	
४३	वडा कार्यालयहरु संचालन (बैठक भत्ता तथा खाजा सहित)	२००००००	
४४	जनतासंग अध्यक्ष कार्यक्रम	१००००००	
४५	पर्यटन गुरुयोजना	२००००००	
४६	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम नार र फु गाउ	३०००००	
४७	दुर्घटना विमा (निर्जिवन)	३०००००	
४८	भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास कार्य सञ्चालन कोष	१००००००	
४९	लैङ्गीक समानता तथा समावेशी तालीम	२०००००	
	जम्मा व्यय चालू	६३०९००००	
	संघिय सरकार शसर्त अनुदान (चालु)	३३९२८०००	९७०१८०००

	व्यय पूँजीगत		
	गाउँपालिका गौरवका आयोजनाहरु		३१००००००
१	फर्निचर तथा फिक्चर्स (ढुवानी समेत)	१५०००००	
२	हेवि इक्युपमेण्ट सञ्चालन कोष	२००००००	
३	विपद व्यवस्थापन कोष	१००००००	
४	संघिय सरकार समपुरक कोष	०	
५	प्रदेश सरकार समपुरक कोष	४००००००	
६	भ्फोलङ्गे पुलमा १३ प्रतिसत लागत सहभागिता	०	
७	नार गाउँ लघु जलविद्युत	३१०००००	
८	फू गाउँ लघु जलविद्युत	२८०००००	
९	विद्युत सामाग्रि खर्च	५०००००	
१०	सते गुम्वाको ज्याङछुप छोर्तेन	१००००००	
११	नार ज्याङछुप छोर्तेन	१००००००	
१२	होटेल व्यवसायलाई अनुदान	५०००००	
१३	१ लाख वृक्षारोपण अभियान	१००००००	
१४	मेता जग्गा एकीकरण तथा वस्ती विकास आयोजना	५०००००	
१५	क्याँङ जग्गा एकीकरण तथा वस्ती विकास आयोजना	१००००००	
१६	नार आर्यघाट योजना	१५०००००	
१७	च्याँखु जग्गा एकीकरण तथा वस्ती विकास आयोजना	१००००००	
१८	मेतादेखी हुलाकि ओडार सम्म पदमार्ग निर्माण	१५०००००	
१९	जेनेरेटर ढुवानी	५०००००	
२०	पुरानो सते गुम्वाको डाईनिङ किचेन निर्माण	१५०००००	
२१	दुर्कुङ खोलामा रिटेनिङ वाल	१००००००	
२२	नयाँ तालको अवलोकन कार्यक्रम	५०००००	
२३	तेरिलाको ट्र्याक ओपन	१००००००	
२४	Blasting खरिद (ढुवानी समेत)	२००००००	
२५	विविध	५३१०००	
	कृषि विकाश शाखा पूँजीगत खर्च		७०००००
१	प्लाष्टिक टनेल तथा कृषि सामाग्री ७५ प्रतिसत अनुदानमा वितरण	२५००००	
२	उन्नत तथा हाइब्रिड तरकारी बिउ सेट वितरण	१५००००	
३	फापर र तोरी बिउ वितरण	५००००	
४	कृषि शाखामा आवश्यक औजार खरिद तथा छपाई	१०००००	
५	कृषि सामाग्रीहरु ढुवानी	१५००००	
	पशु विकाश शाखा पूँजीगत खर्च		७०००००

१	औषधी तथा सामाग्रि खरिद ढुवानी समेत	५०००००	
२	स्थानीय लुलु गाई संरक्षण कार्यक्रम	१०००००	
३	पशुपालन कृषकहरूका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन	१०००००	
	शिक्षा शाखा पूँजीगत खर्च		१४७००००
१	गाउँ शिक्षा समिति गठन	१२००००	
२	शिक्षा योजना निर्माण (समिति गठन)	१०००००	
३	विद्यलयको सम्पूर्ण सामाग्रि खरिद	२०००००	
४	शिक्षक तालिम	१०००००	
५	सामाग्रि ढुवानी	१०००००	
६	बाल बिकास कक्षा सञ्चालन तथा बाल शिक्षक तलब समेत	८५००००	
	सामाजिक विकास शाखा		१०००००
१	सामाजिक विकास समिति गठन	१०००००	
	उद्यम विकास शाखा		३५००००
१	उद्यमशिलता विकास तालिम (ढुवानी समेत)	३५००००	
	स्वास्थ्य शाखा पूँजीगत खर्च		१६०००००
१	औषधि तथा र्कायालय सामाग्री खरिद (ढुवानी समेत)	७०००००	
२	ल्याप्टप खरिद	२५००००	
३	स्वास्थ्य कार्यालय सञ्चालन खर्च	२५००००	
४	जेष्ट नागरिकको लागि नसर्ने रोगको परिक्षण	१०००००	
५	Ehmis, Elmis and eTB Register अनलाईन दर्ताको लागि स्वास्थ्यकर्मिहरुलाई अभिमुखिकरण कार्यक्रम	१५००००	
६	FCHV Monthly Meeting	१५००००	
	सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण शाखा		१००००००
१	आपाङ्गता परिचयपत्र वितरण शिविर सञ्चालन	२०००००	
२	Biometric Scanner Device खरिद ।	३०००००	
३	सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्वन्धी जनप्रतिनिधी, वडा सचिव र सम्वन्धित सरोकारवालालाई ७ दिने अभिमुखिकरण तालिम	५०००००	
	सूचना तथा संचार प्रविधि शाखा		२५०००
१	सूचना प्रविधि शाखाको लागि अवश्यक सामाग्रि खरिद	२५०००	
	योजना तथा प्राविधिक शाखा		७५००००
१	मसलन्द तथा अन्य सामाग्रि खरिद	३५००००	
२	आवश्यक औजार उपकरण खरिद तथा ढुवानी	४०००००	
	वडा नं १ (विकास निर्माण) जम्मा		९००००००
१	The highest Point park निर्माण	१३०००००	
२	नार देखी काङला सम्म बाटे निर्माण	७०००००	
३	नार गाउँमा छेकवार तथा पार्खाल निर्माण	६०००००	
४	गुरू पार्क देखी View Point सम्म बाटो निर्माण	५०००००	
५	नार गाउँमा फोहोर फाल्ने खाडल निर्माण	३०००००	

६	फुटसल निर्माण	१३५0000	
७	नार खानेपानी ट्याङ्किमा पर्खाल निर्माण	६00000	
८	नार गुम्वा गेट फिनिसिङ	५00000	
९	नार गाउँ जलविधुत पावर हाउसमा दुइकोठे सावर फिनिसिङ	१५0000	
१०	महेन्द्र पुल देखी घुलुङ सम्म वाटो मर्मत	७00000	
११	मन्दल जाने बाटो निर्माण	५00000	
१२	नार देखी तेरिला जाने वाटो निर्माण	९00000	
१३	गुम्वाको डाइनिङमा भुईसिलिङ निर्माण	९00000	
	वडा नं २ (विकास निर्माण) जम्मा		९000000
१	मेता गाउँमा विजुलि पोल जडान	९00000	
२	नाम्गे बाटो मर्मत	५00000	
३	मेता गाउँमा ढल निकास निर्माण	१३00000	
४	मेता प्रहरी चौकी कलरिङ तथा कम्पाउन्डिङ	५00000	
५	मेतामा गुम्वा निर्माण	१५00000	
६	महेन्द्र पुल देखी सुतिखोला सम्म वाटो मर्मत	५00000	
७	मेता देखी लोङ जाने वाटो निर्माण	५00000	
८	मेता स्कुल भवनमा ग्राउन्ड तथा कम्पाउन्डिङ	१४00000	
९	मेतामा हेलिप्याड निर्माण	५00000	
१०	नाम्गे खर्कमा गोठ निर्माण	६00000	
११	मेता देखी कंगारू वेसक्याम्प जाने वाटो निर्माण	८00000	
	वडा नं ३ (विकास निर्माण) जम्मा		७२00000
१	च्याँखु View Point निर्माण	७00000	
२	च्याँखु सामुदायक गुम्वा निर्माण	१२00000	
३	च्याँखुमा खानेपानी मर्मत	५00000	
४	झुनाम देखी च्याँखु जाने वाटो निर्माण	१000000	
५	वुद्ध पार्क निर्माण	६५0000	
६	खेचे खोलामा काठेपुल निर्माण	७00000	
७	च्याँखुमा च्याँप सम्म खानेपानी मर्मत	८00000	
८	पालिकामा कोठा निर्माण	८00000	
९	रिक्सुम गुम्वा निर्माण	५00000	
१०	मण्डला रंगशाला निर्माण	३५0000	
	वडा नं ४ (विकास निर्माण) जम्मा		९000000
१	वडा कार्यालय फिनिसिङ	२000000	
२	क्याङ खानेपानि निर्माण	११00000	
३	क्याङ गुफा जाने जाटो निर्माण	८00000	
४	भ्रासाङ भिर कटिङ	२000000	
५	कुरूङ काठेपुल निर्माण	११00000	
६	ओखलमा छेकवार निर्माण योजना	६00000	
७	मुर्चु खोला देखी फू गाउँसम्म वाटो मर्मत	७00000	
८	वागल पिकनिक स्पोर्टस् निर्माण	७00000	
	वडा नं ५ (विकास निर्माण) जम्मा		९000000
१	टासिघाङ बाटो मर्मत	२00000	

२	फु गाउँदेखी टासिलाकाङ गुम्वा सम्म वाटो मर्मत	७००००	
३	चिरझी पार्क रेलिङ निर्माण	१०००००	
४	कुलुङ वोटो मर्मत	८००००	
५	फू स्वास्थ्य चौकी किचेन निर्माण तथा छपनी	१२०००००	
६	गुरु साङ्मु बाटो मर्मत	५५००००	
७	५ नं. वडा कार्यालय ढल निकास निर्माण	५०००००	
८	५ नं. वडा कार्यालय डम्पिङ साइट निर्माण	५०००००	
९	फू खानेपानी मर्मत	५०००००	
१०	नयाँ फू सामुदायिक गुम्बा निर्माण	२६०००००	
११	फू स्वास्थ्य चौकिको फोहोर व्यवस्थापन खाडल	१५००००	
१२	फू गाउँमा हेलिप्याड निर्माण	३०००००	
	समपुरक तथा विशेष अनुदान		२१५००००००
१	वागल खोलामा RCC तटवन्ध निर्माण- संघिय विशेष	११५०००००	
२	नागढुङ्गा– ओडार सडक निर्माण –प्रदेश समपुरक	६०००००	
३	मर्चुखोला जलविधुत आयोजना –प्रदेश सर्शत अनुदान	४०००००	
	संघिय सरकार शसर्त अनुदान (पूँजीगत)		३०००००
१	पाङ्गे घाट झो.पु. वागल खोला, रिनछिङ खोला ङो कुलुङ खोला सूती खोला (बाढी) नार्पा भूमि गाउँपालिका	१०००००	
२	मनाङ जिल्ला नार्पा भूमि गाउँपलिका केन्द्र सम्म नारफू सडक स्तरोन्नति कार्य	२०००००	
	पूँजीगत खर्च जम्मा	१०५३२६०००	
	चालू खर्च जम्मा	९७०१८०००	
	कुल जम्मा	२०२३४४०००	

नार्पा भूमि गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, मनाङ

कार्यक्रम / परियोजना अनुसार बजेट बिनियोजन

आ.व. : २०८१/८२ रु. हजारमा

क्र.सं.	अनुदान प्राप्त क्रियाकलाप	उप क्षेत्र	Primary source	Secondary source	विनियोजन				
					पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	जम्मा
१	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	३५.००	०.००	०.००	०.००	३५.००
२	CBIMNCI कार्यक्रमको लागि आव्स्येक औसधी खरिद	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
३	IMNCI को सचेतनात्मक कार्यक्रम	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
४	अन्य विविध खर्च (चिया, पानि लगायत अन्य विविध)	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२४.००	०.००	०.००	०.००	२४.००
५	आ.व. 20८१/8२ मा नँया आलु पकेट विकास कार्यक्रम संचालन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१,२००.००	०.००	०.००	०.००	१,२००.००
६	आकस्मिक अवस्थामा औसधि एवं ल्याब सामाग्री ढुवानी, रेकर्डिङ तथा रिपोर्टिङका लागि फर्म फरमेट छपाइ, ई-टि.बि रजिस्टरअध्यावधिक, विश्व क्षयरोग दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम, स्थलगत अनुशिक्षण तथा सुपरिवेक्षण, क्षयरोगका कार्यक्रमको अर्ध बार्षिक समिक्षा तथा कोहर्ट विश्	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	९०.००	०.००	०.००	०.००	९०.००
७	आधारभूत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि औषधि खरिद	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१,२१०.००	०.००	०.००	०.००	१,२१०.००
८	आधारभूत तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/ कर्मचारीहरु समेत)	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	६,५५१.००	०.००	०.००	०.००	६,५५१.००
९	इपिडेमियोलोजिकल रिपोर्टिङ्ग	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१२.००	०.००	०.००	०.००	१२.००
१०	एच.पी.भी. खोप अभियान तथा नियमित खोपमा शुरुवात को लागि कार्यक्रम संचालन तथा ब्यबस्थापन (स्वास्थ्यकर्मीको तालिम, महिला स्वास्थ्यस्वयंमसेविका/ स्वयंसेवक को अभिमुखीकरण, विद्यालय शिक्षक को वैठक र पालिका तथा वडा खोप समन्वय समितिको वैठक) खर्च	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१४४.००	०.००	०.००	०.००	१४४.००
११	एम.आई.एस.अपरेटर र फिल्ड सहायक पोशाक भत्ता	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२०.००	०.००	०.००	०.००	२०.००
१२	कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१३०.००	०.००	०.००	०.००	१३०.००
१३	कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्याकं अध्यावधिक कार्यक्रम	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	६०.००	०.००	०.००	०.००	६०.००
१४	कार्यस्थल सुरक्षा सामाग्री	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
१५	किशोरकिशोरी स्वास्थ्य सेवा	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	८४.००	०.००	०.००	०.००	८४.००
१६	किसान सूचीकरण कार्यक्रम	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
१७	गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम उद्यमीको स्तरोन्नती (आवश्यकता पहिचानका आधारमा पुनर्ताजगी र एडभान्स सीप विकास तालिम कार्यक्रम)	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२४०.००	०.००	०.००	०.००	२४०.००
१८	गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गर्ने	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	९२०.००	०.००	०.००	०.००	९२०.००
१९	च्याङ्गा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	६००.००	०.००	०.००	०.००	६००.००
२०	जुनोटिक रोगहरू, AMR सम्बन्धि पैरवी तथा अभिमूखिकरण कार्यक्रम,AMR Day,Rabies Day	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२०.००	०.००	०.००	०.००	२०.००
२१	नियमित तथ्याङ्कको गुणस्तर वृद्धिका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरूको मासिक बैठक, डाटा भेरिफिकेशन	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२३०.००	०.००	०.००	०.००	२३०.००

नार्पा भूमि गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, मनाङ

कार्यक्रम / परियोजना अनुसार बजेट बिनियोजन

आ.व. : २०८१/८२ रु. हजारमा

क्र.सं.	अनुदान प्राप्त क्रियाकलाप	उप क्षेत्र	Primary source	Secondary source	विनियोजन				
					पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	जम्मा
	तथा भ्यालिडेशन एवम् अर्धबार्षिक र बार्षिक समिक्षा								
२२	प्रजनन् रुग्णता स्वास्थ्य सेवा	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१०२.००	०.००	०.००	०.००	१०२.००
२३	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामग्री तथा डिजिटल सिकाइ समाग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाइ अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	७.००	०.००	०.००	०.००	७.००
२४	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	एस.इ.एस.पी. - सोधभर्ना अनुदान (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
२५	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	३२८.००	०.००	०.००	०.००	३२८.००
२६	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	एस.इ.एस.पी. - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
२७	प्राविधिक सहायकको तलव	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	५००.००	०.००	०.००	०.००	५००.००
२८	प्राविधिक सहायकको पोसाक	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१०.००	०.००	०.००	०.००	१०.००
२९	प्राविधिक सहायकको स्थानीय भत्ता	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१६.००	०.००	०.००	०.००	१६.००
३०	प्राविधिक सहायकको स्थानीय भत्ता	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
३१	परिवार योजना सेवा	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	७०.००	०.००	०.००	०.००	७०.००
३२	पाङ्गे घाट झो.पु, वागल खोला ,रिनछिङ छि खोला, ङो कुलुङ खोला, सूती खोला(बाढ़ी) नार्पा भूमि गाउँपालिका, मनाङ	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान पुँजीगत	आन्तरिक ऋण - नगद (आन्तरिक ऋण)	१,०००.००	०.००	०.००	०.००	१,०००.००
३३	पोषण कार्यक्रम	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१६४.००	०.००	०.००	०.००	१६४.००
३४	पोषणमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	युरोपियन युनियन - नगद अनुदान (बैदेशिक)	३००.००	०.००	०.००	०.००	३००.००
३५	बिश्व रक्तचाप दिवस तथा आत्महत्या न्यूनीकरण दिवस मनाउने	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२०.००	०.००	०.००	०.००	२०.००
३६	मनाङ जिल्ला, नार्पाभूमी गाउँपालिकाको केन्द्र सम्म नारफू सडक स्तरोन्नति कार्य	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान पुँजीगत	आन्तरिक ऋण - नगद (आन्तरिक ऋण)	२,०००.००	०.००	०.००	०.००	२,०००.००
३७	महामरी/आकास्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	८०.००	०.००	०.००	०.००	८०.००
३८	याक प्रर्वद्धन कार्यक्रम	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	६००.००	०.००	०.००	०.००	६००.००
३९	राष्ट्रिय महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम (पोसाक प्रोत्साहन र यातायात खर्च)	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	३९६.००	०.००	०.००	०.००	३९६.००
४०	रोजगार संयोजकको तलव	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	४७५.००	०.००	०.००	०.००	४७५.००
४१	रोजगार संयोजकको पोसाक	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१०.००	०.००	०.००	०.००	१०.००
४२	रोजगार संयोजकको स्थानीय भत्ता	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	११५.००	०.००	०.००	०.००	११५.००
४३	रोजगार सेवा केन्द्रको लागी मसलन्द खर्च	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
४४	रोजगार संवाद मञ्चको सञ्चालन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	३०.००	०.००	०.००	०.००	३०.००
४५	रोजगार सहायकको तलब	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	५००.००	०.००	०.००	०.००	५००.००
४६	रोजगार सहायकको पोशाक भत्ता	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१०.००	०.००	०.००	०.००	१०.००

नार्पा भूमि गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, मनाङ

कार्यक्रम / परियोजना अनुसार बजेट बिनियोजन

आ.व. : २०८१/८२ रु. हजारमा

क्र.सं.	अनुदान प्राप्त क्रियाकलाप	उप क्षेत्र	Primary source	Secondary source	विनियोजन				
					पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	जम्मा
४७	रोजगार सहायकको स्थानीय भत्ता	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
४८	रोजगार सहायकको स्थानीय भत्ता	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१६.००	०.००	०.००	०.००	१६.००
४९	रोजगारी सृजना (आई.डि.ए.)	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	४०.००	०.००	०.००	०.००	४०.००
५०	रोजगारी सृजना (आई.डि.ए.)	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	३,८००.००	०.००	०.००	०.००	३,८००.००
५१	रोजगारीमा खटिनु पूर्व अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२५.००	०.००	०.००	०.००	२५.००
५२	वागल खोलामा RCC तटबन्ध निर्माण	नभएको	नेपाल सरकार - विषेश अनुदान पुँजीगत	आन्तरिक ऋण - नगद (आन्तरिक ऋण)	११,५००.००	०.००	०.००	०.००	११,५००.००
५३	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	११०.००	०.००	०.००	०.००	११०.००
५४	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	एस.इ.एस.पी. - सोधभर्ना अनुदान (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
५५	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	एस.इ.एस.पी. - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
५६	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	३१८.००	०.००	०.००	०.००	३१८.००
५७	विपद्का समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL) कार्यान्वयन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	३००.००	०.००	०.००	०.००	३००.००
५८	विपद्का समयमा सिकाइ निरन्तरताका लागि सिकाइ आपुरण तथा द्रुत सिकाइ योजना (ReAL) कार्यान्वयन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	एस.इ.एस.पी. - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
५९	विपन्न लक्षित छात्रवृत्तिकालागि छनौट भएका (कक्षा ६-१२ मा अध्ययनरत) विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	५०.००	०.००	०.००	०.००	५०.००
६०	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परम्परागत विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२१४.००	०.००	०.००	०.००	२१४.००
६१	शैक्षिक सुशासनका लागि संस्थागत क्षमता विकास, विद्यार्थी परीक्षण मुल्याङ्कन, शिक्षक मेन्टरिङ तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२९४.००	०.००	०.००	०.००	२९४.००
६२	शैक्षिक सुशासनका लागि संस्थागत क्षमता विकास, विद्यार्थी परीक्षण मुल्याङ्कन, शिक्षक मेन्टरिङ तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	एस.इ.एस.पी. - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
६३	शैक्षिक सुशासनका लागि संस्थागत क्षमता विकास, विद्यार्थी परीक्षण मुल्याङ्कन, शिक्षक मेन्टरिङ तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	एस.इ.एस.पी. - सोधभर्ना अनुदान (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
६४	श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
६५	सञ्चालित रोजगार आयोजनाहरुको अनुगमन/निरिक्षण	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	४५.००	०.००	०.००	०.००	४५.००
६६	स्थानिय तह तर्फ मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, रक्तसंचार, न्यानो झोला, सुरक्षित निशुल्क गर्भपतन र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रम	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२७२.००	०.००	०.००	०.००	२७२.००
६७	स्थानिय तह मार्फत मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम सन्चालन	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	७६०.००	०.००	०.००	०.००	७६०.००
६८	स्थानीय तहका MIS Operator को लागत साझेदारी अन्तर्गत संघीय सरकारले व्यहोर्ने ७ महिनाको पारिश्रमिक बापतको रकम (बाँकी ६ महिनाको सम्बन्धित स्थानीय तहले व्यहोर्ने)	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२४४.००	०.००	०.००	०.००	२४४.००
६९	स्थानीय तहका फिल्ड सहायकको लागत साझेदारी अन्तर्गत संघीय सरकारले व्यहोर्ने ७ महिनाको	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	२३१.००	०.००	०.००	०.००	२३१.००

नार्पा भूमि गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, मनाङ

कार्यक्रम / परियोजना अनुसार बजेट बिनियोजन

आ.व. : २०८१/८२ रु. हजारमा

क्र.सं.	अनुदान प्राप्त क्रियाकलाप	उप क्षेत्र	Primary source	Secondary source	विनियोजन				
					पहिलो त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	जम्मा
	पारिश्रमिक बापतको रकम (बाँकी ६ महिनाको सम्बन्धित स्थानीय तहले व्यहोर्ने)								
७०	स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य चौकी, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, अस्पताल तथा आयुर्वेद औषधालयहरुमा कार्यरत स्थायी कर्मचारीहरुको स्वीकृत दरवन्दी अनुसारको तलव, महगी भत्ता र पोषाक भत्ता	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	९,८००.००	०.००	०.००	०.००	९,८००.००
७१	स्थानीय तहको रोजगार रणनीति तर्जुमा/ अध्यावधिक/ कार्यान्वयन तथा आन्तरीक रोजगारी प्रवर्द्धन अभियान सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	आई डि ए - सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
७२	स्थानीय तहको साझेदारीमा नियमित खोप सुदृढीकरण, पूर्ण खोप सुनिश्चतता र दीगोपनाका लागि स्वास्थ्यकर्मिबाट वडामा घरधुरी सर्वेक्षण, पालिकाबाट वडा भेरिफिकेसन, अनुगमन तथा प्रमाणीकरणको सुपरिवेक्षण तथा व्यवस्थापन खर्च	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१९८.००	०.००	०.००	०.००	१९८.००
७३	समुदायलाई क्षयरोग सम्बन्धी अभिमुखिकरण एवम् घरदैलो क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम। क्षयरोगका जोखिम समुह तथा स्वास्थ सेवाको पहुच कम भएका समुदायमा सकृय क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम। घरपरिवारका सदस्यहरूको सम्पर्क परिक्षण, एवं पाँच वर्ष मुनिका बालबालिमा क्षयरोग रो	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	५५.००	०.००	०.००	०.००	५५.००
७४	सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा बृद्धि गर्नका लागि कम्तिमा ५ जनाको समुहमा प्रबिधि हस्तान्तरण	नभएको	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	१४०.००	०.००	०.००	०.००	१४०.००
७५	स्वास्थ्य चौकी (आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र) को न्युनतम सेवा मापदण्ड कार्यक्रम (अभिमुखीकरण, समिक्षा, फलो अप , अनुगमन तथा सुदृधिकरण समेत)	स्वास्थ्य	नेपाल सरकार - शसर्त अनुदान चालु	नेपाल सरकार - नगद अनुदान	११३.००	०.००	०.००	०.००	११३.००
				जम्मा	४८,४२८.००	०.००	०.००	०.००	४८,४२८.००